

Liguster

Liguster (*Ligustrum vulgare*) är en art i familjen syrenväxter. Det är en liten buske som är ganska nära släkt med syren (*Syringa vulgaris*). En skillnad mot syren är dock att ligustern har bärformig frukt. Arten förekommer i stora delar av Europa, Nordafrika, Kaukasus och sydvästra Asien. I Skandinavien växer ligustern vild på några ställen längs Bohusläns kust och i skärgården. Förvildad återfinns arten i Halland och Västergötland. Den förekommer också på öar i Oslofjordens mynning. Ligustern bildar snår på steniga backar.

Arten är en vanlig trädgårdsväxt, då framför allt som formklippt häck, då den tål beskärning mycket bra.

Liguster är en lövfällande, ibland vintergrön, buske med tätt grenverk, upp till 2 m hög. Bladen är tätt sittande, kortskaftade och matt gröna, smalt ovala och helbräddade. Blommorna kommer i klasar, de kan vara toppställda eller kommer i de övre bladvecken. Blommorna är rörlika med utbrett bräm och är gräddvita till färgen. De har en sötaktig, frän doft som påminner om rönnens (*Sorbus aucuparia*) och oxelns (*S. intermedia*) blomdoft. Frukten är ett glänsande svart bär och smakar beskt. De innehåller ofta endast ett frö (fruktanlaget är 2-rummigt med 2-fröiga rum). Bären är giftiga^[1].

I den sydligare delen av utbredningsområdet ersätts typen av **vinterliguster** (*L. vulgare* var. *italicum*) som tenderar att vara mer vintergrön.

Artepitetet *vulgare* (lat.) betyder vanlig, men ursprunget till *Ligustrum* är okänt. Det används som växtnamn i romerskt litteratur^[2].

Bärens svartviolettera saft användes förr som bläck (dock inte med hållbar färg) och som svart färg på garn.

Jorden

Det är viktigt att jorden du skall plantera i är luftig och lucker till ett djup av ca 40-50 cm och lika brett. Det är en fördel att jordförbättra i samband med plantering. Använd t.ex. planteringsjord eller barkmylla att blanda upp den befintliga jorden med.

Plantering

Plantorna skall sedan sättas så att rötterna breddas ut så mycket som möjlig under jord och att övriga delar hamnar ovan jord. Det är viktigt att plantorna inte hamnar för djupt. Du kan alltså inte reglera höjden på dina plantor genom att sätta dem på olika djup. Tryck till runt plantorna och vattna rejält. Det du skall åstadkomma är att jorden sluter till ordentligt kring rötterna förutom att ge plantorna en vattenbuffert.

Vattning

Vattna regelbundet de närmaste veckorna efter plantering och då gärna även över grenarna på plantan. En nyplanterad häck behöver extra vatten de första åren, framför allt under torra perioder (vår och sommar). Mängden vatten måste anpassas till den jordmån häcken står i, den nederbörd som kommer och när på året den planteras. Hänsyn tas även till hur vindutsatt läget är. 10-20 liter per planta varje gång man vattnar kan gälla som riktlinje. Det tar tid för vattnet att rinna ner. Att vattna flera gånger under någon timma är bra. Men att vattna en liten stund varje dag är inte bra. Det du skall eftersträva är att få ned vatten så djupt att rötterna når av det. Om man är tveksam kan man ha hjälp av en fuktighetsmätare, en sådan finns att köpa på Flyinge Plantshop till en rimlig kostnad. Ett arbetsbesparande hjälpmedel är en typ av droppslang som man lägger ut vid den nyplanterade häcken. Det är inte så vanligt men det förekommer att nyplanterade häckar får för mycket vatten. Den jord häcken står i skall få torka upp mellan vattningarna. En häck som planterats i en dåligt dränerad jord har i likhet med en övervattnad häck svårt att överleva.

Ogräs

Ytan närmast häcken skall hållas fri från ogräs men även vanligt gräs. Detta för att både ogräs och gräs konkurrerar om etableringsutrymme och näringstillgång med häcken. Åtminstone 30-40 cm åt alla håll bör hållas fri. Efter hand som häcken växer till skuggas marken under den och rensningsarbetet blir mindre. Man kan också minska på rensningsarbetet genom att lägga ut en ogräsdug (markduk) och täckbark för att missgynna ogräs. Det är då viktigt att inte lägga upp täckbark mot stammarna på häcken.

Beskärning

Beskärning av en häck görs på olika sätt beroende av hur man har tänkt sig det färdiga resultatet. Sträva alltid efter att skapa en konisk form som smalnar av uppåt. Vissa häckar såsom avenbok m.fl. går att hålla mycket smal. Höjdtillväxten sköter man olika, vintergrön liguster m.fl. beskär man både på höjden och på sidorna. Medan man inte beskär, sådana som växer med genomgående stam, på höjden förrän häcken nått den önskade slutgiltiga höjden. Till denna grupp hör bl.a. avenbok, bok och oxel. Tidpunkten för beskärning är vanligen våren med undantag för t.ex. avenbok som tillhör blöddarna. Dem beskär man på senhösten när de gått i vila. Är ni osäkra på när just er häck ska beskäras – ring eller skicka e-post till oss, så hjälper vi er.

Klippning

Vid klippning av en häck strävar man efter att få så många nya skott som möjligt. Varje gång man klipper av ett skott ovanför ett bladpar kommer detta skott vanligen att bilda två nya skott i bladveckan innanför det avklippta stället och häcken blir på så vis tätare. Att klippa häcken för att hålla formen är ett arbete som man gör en till tre gånger per säsong. Man klipper då bara av tunna, ej förvedade delar.

Uppbindning

Uppbindning mot bambukäpp gynnar framför allt höjdtillväxten hos plantor med genomgående stam. I blåsiga lägen hjälper den också till att hålla plantan upprätt. Käppen kan tas bort efter några år eller när plantan nått någon decimeter ovan käppen. Under den tid som uppbindningen är kvar skall man kolla så att banden inte sitter så att de stramar.